

[OM PALLIATION](#)
[OM REHABILITERING](#)
[FORSKNING & UDVIKLING](#)
[UDDANNELSE](#)
[ARKITEKTUR](#)
[PALLIATIVGUIDEN](#)
[REHABILITERINGSTILBUD](#)
[KVALITET & RETNINGSLINJER](#)
[UDGIVELSER](#)
[BORGER](#)

 Du er her: [Forsiden](#) > [Forskning & udvikling](#) > Andre projekter om palliativ indsats

Forskning & udvikling

[Projekter fra REHPA](#)
[Udgivelser](#)
[Andre projekter om palliativ indsats
Oplad projekt](#)
[Konferencer og temadage](#)
[Netværk for udvikling af palliation](#)
[Forskning og netværk for udvikling
af rehabilitering](#)
[Internationale links](#)
[Myndighedsbetjening og faglige
udvalg](#)

Hvad kendetegner åndelig omsorg som den viser sig i omsorgspraksis på hospice

Kontaktperson: Vibeke Østergaard Steinfeldt

Institution:

Roskilde Universitet, Center for Sundhedsfremmeforskning

Telefon: +45 2380 2390

E-mail: vst@ruc.dk

Start dato: 01.12.2012

Adresse: Universitetsvej 1, bygning p6

Nummer: 1

By: 4000 Roskilde

Beskrivelse:
Ph.d-projekt

Det er fredag sidst på formiddagen. Jeg har lige afsluttet en præsentation af mit forskningsprojekt på en temadag for sygeplejersker, der interesser sig for åndelig omsorg. Tilhørerne har virket opmærksomme, og lige nu er der en eftertænkningstilhed. Efter en kort stund brydes stilheden. En tilhører spørger: "Og hvad har det så med åndelig omsorg at gøre, det du lige har fortalt? Omsorgen den er til at få øje på, men hvor er det åndelige?". Jeg siger lidt om forskellige måder at forstå åndelig omsorg på og spørger ud til tilhørerne, om de har nogle bud på, hvordan åndelig omsorg kan ses i det, jeg har fortalt. Det kommer der en god dialog ud af, og lidt senere melder der sig et nyt spørgsmål fra salen. En tilhører har siddet på spring et stykke tid, som om hun ikke helt kunne bestemme sig for, om hun ville spørge om noget, men nu spørger hun: "Jamen var der da slet ikke nogen af dine patienter, der gav udtryk for religiøse behov?". "Jovist", svarer jeg, "men det var ikke lige det, der trængte sig på, da jeg forberedte dette indlæg." Det kommer der en ny dialog ud af. Jeg skæver op til uret og kan se, at tiden er ved at være gået. Ordstyreren tager ordet. Hun vil nok takke af og opfordre tilhørerne til at bevæge sig op til den frokost, der venter i kantinen. Men nej. Hun stiller derimod selv det sidste spørgsmål: "Nu hvor du har siddet og arbejdet med åndelig omsorg så længe, kan du så ikke lige her til sidst skære helt ud i pap for os, hvad åndelig omsorg er?" Pyh ha, hvad skal jeg dog svare til det? Sandheden er, at det kan jeg ikke. Men det burde jeg vel kunne. Efter flere års intens arbejde med åndelig omsorg, bør jeg vel vide, hvad det er. Det lette svar vil være at lide den sædvanlige definition af – at åndelig omsorg er den omsorg, der retter sig mod patienternes eksistentielle og religiøse behov. Det korrekte, men næsten pinlige svar er: "Nej det kan jeg ikke. Men det håber jeg, at jeg kan, når mit projekt er færdigt." Jeg vælger det sidste svar. Det kommer der atter en dialog ud af, om end den er kort. Sulten er begyndt at gnave og frokosten venter. Men dialogen fortsætter over frokosten, for selv om flere i forsamlingen med glødende interesse har arbejdet med åndelig omsorg i flere år, er der et spørgsmål, der trænger sig på: "Hvad er egentlig åndelig omsorg?"

Denne fortælling om min oplevelse fra et foredrag udtrykker noget om den begrebsmæssige rejse, jeg har været på (og er på) i dette projekt. Da arbejdet med afhandlingen tog sin begyndelse, var det min hensigt (og det er det for så vidt stadigvæk) at blive klogere på, hvilken betydning det har for syge mennesker at få

åndelig omsorg som en del af den pleje, de bliver tilbudt.
Hvordan åndelig omsorg skulle forstås, bekymrede jeg mig mindre om, da begrebet er defineret og beskrevet i litteratur om sygepleje. Åndelig omsorg har inden for sygeplejefaget udviklet sig fra i 1980'erne at forstås som specifik religiøs omsorg til i dag at rumme såvel religiøse som eksistentielle spørgsmål. Hvor jeg i starten ikke bekymrede mig så meget om denne begrebsforståelse, som for mig da stod lysende klar, bekymrede jeg mig derimod om, hvorvidt sygeplejersker er tilstrækkeligt opmærksomme på at yde åndelig omsorg. Det skulle dog snart vise sig, at denne tilsyneladende klare begrebsforståelse, jeg havde læst om i faglitteraturen og desuden selv havde skrevet flere tekster om, ikke var så klar endda, for: "Hvad er egentlig åndelig omsorg?"

I et phd-projekt, der tog sin begyndelse i slutningen af 2009, undersøges, hvilken forståelse af åndelig omsorg der kan udvikles på baggrund af patienters, pårørendes og professionelles oplevelser af omsorgspraksis på hospice. Det undersøges også, hvilken betydning det har for uhelbredeligt syge patienter, at åndelig omsorg er en integreret del af omsorgspraksis. Undersøgelsen er gennemført på to hospicer over en periode på 8 måneder. Data genereres gennem et etnografisk feltarbejde bestående af observationer af omsorgspraksis, planlagte interviews og spontane samtaler. Dokumentarisk materiale indgår i mindre omfang. Datamaterialet analyseres ud fra en fænomenologisk analysemodel. Der er en narrativ tilgang både i form af at invitere til fortælling i interviews og samtaler og i form af at udvikle fortællinger (creative non-fiction) på baggrund af data. Projektet forventes afsluttet i november 2012.

